

Arbeids- og sosialdepartementet
Pb 8019 Dep
0030 OSLO

Deres referanse

Vår referanse
15/00003-1

Vår dato
05.01.2015

Innspill til komitehøring på representantskapsforslag om forskrift om vold og trusler

LO og Fellesorganisasjonen (FO) er svært fornøyd med representantforslaget fra APs representanter. Representantene har oppfordret regjeringen til å vurdere å utarbeide egen forskrift til arbeidsmiljøloven om vold og trusler om vold. LO og FO har lenge vært opptatt av å få til en sterkere regulering av arbeidsmiljøutfordringene vold og trusler. Vi går ikke inn på alle forslagene som representantene har stilt, men konsentrerer oss om forskrift. Vi vil allikevel understreke viktigheten av at det må tas et nasjonalt ansvar for mer utredning og forskning knyttet opp til punktene 5 og 6. Det bør forskes mer på sammenhengen mellom vold og trusler og bemanningssituasjonen, og det bør utredes om tilbudet til utfordrende klientgrupper - om kompetansen og bemanningen er god nok?

Flere forskningsmiljøer i Norge har dokumentert at vold og trusler om vold er et alvorlig problem for mange yrkesutøvere, både i privat og offentlig sektor. FOs yrkesgrupper, barnevernspedagoger, sosionomer, vernepleier og velferdsviter er blant de yrkesgruppene som utsettes oftest for vold og trusler. I følge en Fafo undersøkelse fra 2009 er ca 60 % av barnevernspedagogene, sosionomene og vernepleierne utsatt for vold og trusler om vold i barnevernsinstitusjonene, i det kommunale barnevernet og i boliger for psykisk utviklingshemmende. (Svalund, 2009)

Risiko for og omfanget av vold og trusler om vold har gjort at FO helt siden begynnelsen på 90-tallet har tatt til orde for et sterkere vern. Bakgrunnen den gang var drapet på en barnevernspedagog i Nordland på slutten av 80-tallet, samt flere andre alvorlige hendelser i tiden etterpå. Etter drap på to sosialarbeidere innen vel et år, merker vi igjen bekymring og uro. Mange er redde på jobb. Barn og andre pårørende er også engstelige. Nå må det tas ansvar.

LO/FO erfarer at mange har langtidssykefravær som knyttes til vold og trusler, og årlig blir flere helt eller delvis arbeidsuføre som følge av vold og trusler. Yrkesskaderegisteret viser at vold og trusselskadene utgjør ca 2000

FO

Besøksadresse:
Mariboestgt. 13
0183 Oslo

Postadresse:
Pb. 4693 Sofienberg
0506 Oslo

Telefon:
02380

Telefaks:
94 76 20 18

e-post:
kontor@fo.no

www.fo.no

Bankgiro:
9001.06.35674

Bankgiro kontigent:
9001.08.71394

Foretaksnr.:
870 953 852 MVA

skadesaker per år. Det vil si ca 8 – 10 prosent av det totale skadeområdet. Tallene tilsier at det vil være god samfunnsøkonomi å forebygge. Mange ber om juridisk bistand til yrkesskadesaker, og mange av disse skadesakene følger LO/FO opp. Flere arbeidstakere lever i frykt for eget og barns liv i årevis. Mange utsettes for represalier på grunn av jobben de har gjort innenfor velferdsstatens tjenester. Arbeidsgiverne må bygge opp sikkerheten og snu utryggheten slik at det fortsatt blir mulig å rekruttere og stå i disse utsatte jobbene for å løse krevende samfunnsoppgaver.

FO har gjennom vel 20 år arbeidet systematisk med opplæring og skoling – samt forskning, allikevel erfarer vi at det ikke monner. Fortsatt utsettes like mange, eller flere, for vold og trusler. Tiden er overmoden for å gjøre mer.

Etter drapet på en ung sosionom på barneverninstitusjonen Små enheter i Asker høsten 2014, konkluderer Arbeidstilsynet med at arbeidsmiljøet ikke var fullt forsvarlig. Den foreløpige rapporten fra Arbeidstilsynet slår fast at hverken arbeidsplassen eller arbeidsmiljøet for de ansatte som jobbet med 15-åringen var tilfredsstillende tilrettelagt, sikkert eller forsvarlig. Arbeidstilsynet mener det er momenter som tyder på at det ikke var samsvar mellom bemanningsressurser og risikobildet knyttet til vold og trusler da drapet ble utført, (Aftenposten 21.12.2014).

LO/FO tror derfor at både arbeidsgiverne og arbeidstakerne trenger flere virkemidler som kan styrke tryggheten og skjerpe ansvaret for sikkerheten for ansatte. FO vet at det rett i forkant av drapet skjedde flere alvorlige voldsangrep mot ansatte på denne institusjonen. Dette burde ha ledet til at tiltak ble iverksatt. Det skjedde tydeligvis ikke, iallfall ikke godt nok til å forhindre at en ung sosialarbeider ble drept og et barnevernsbarn ble drapsperson. Vi minner om at det er arbeidsgiverne som er ansvarlig for at arbeidsmiljøet er fullt forsvarlig, men myndighetene har også et ansvar.

LO og Unio (FO, Norsk Sykepleierforbund, Handel og Kontor i Norge og Politiets fellesforbund) deltok fra arbeidstakersiden i en arbeidsgruppe som Regelverksgruppen nedsatte våren 2014. Arbeidsgruppen er enige om at vold og trusler er alvorlige utfordringer, men det ble ikke enighet om det viktigste tiltaket – forskrift. Arbeidsgiverorganisasjonene mener dagens regelverk er dekkende for vold og trusler om vold.

Arbeidstakerorganisasjoner er enige om at det er behov for bedre regulering. Vi mener det er behov for tydeliggjøring og konkretisering i HMS-regelverket. Dagens lovregulering "aml § 4-3 (4)" *Arbeidstaker skal, så langt det er mulig, beskyttes mot vold, trusler og uheldige belastninger som følge av kontakt med andre*, er for generell og gir ikke tilstrekkelig forpliktende informasjon om arbeidsgivers konkrete ansvar og plikt til å forebygge volds- og trusselhendelser, samt følge opp etter voldshendelser, som krisehjelp eller debrifing. Arbeidstakerrepresentantene mener derfor at dette bør reguleres i forskrift jfr. aml § 4-3 (5).

Arbeidstakerorganisasjonene mener dagens AML forskrifter ikke ivaretar kvinner og arbeidsmiljøutfordringene deres på en fullt forsvarlig måte. Fysiske arbeidsmiljøutfordringer er i stor grad utfylt med forskriftsbestemmelser, mens tilsvarende ikke gjelder psykososiale og organisatoriske belastninger. En forskrift vil gjøre det lettere å ta tak i problemene. En forskrift blir ikke et tilleggskrav til arbeidsgiver, men vil være et verktøy for oppfølging og samarbeid mellom arbeidsgiver, tillitsvalgte og vernetjenesten for å følge opp de forpliktelsene som en har etter loven for å sikre et fullt forsvarlig arbeidsmiljø. Primært ønsker arbeidstakerorganisasjonene en egen forskrift, etter modell fra Sverige (Förskrift om våld och hot i arbetsmiljön, AFS 1993:2). Alternativt mener arbeidstakerorganisasjonene at vold og trusler om vold kan tydeliggjøres i eksisterende arbeidsmiljøforskrifter.

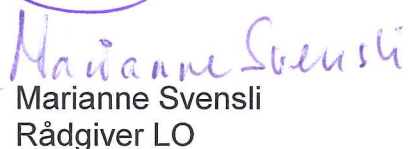
Med vennlig hilsen

Mimmi Kvisvik
Forbundsleder

Tove Rydning
Fagkonsulent

Marianne Svensli
Rådgiver LO